

Operační maskování u RVD

Požadavek důsledného utajení příprav, jakož i způsobů vedení operací před protivníkem a jeho oklamání určuje význam, úlohu a místo operačního maskování.

Operační maskování zaměřené proti průzkumu protivníka je důležitou složkou zabezpečující vlastní činnost vojsk a stává se prostředkem jejich ochrany, zejména před úderem raketových jaderných zbraní a jiných ničivých účinků.

Úkol utajit, oklamat a překvapit nepřítele přechází dnes ve značné míře na samotnou operační činnost vojsk. Tím se nutně vztah mezi operačním maskováním a činností vojsk rozšiřuje a stává se bezprostředním. Stále se zvyšující ničivé účinky soudobé techniky pak kladou zvýšené požadavky na jejich použití s překvapením, kterého je nutno využít tak, aby byla protivníkovi vytvářena co nejsložitější situace. Tento aspekt by měl pronikat veškerou činností vojsk a štábů a být průvodním jevem každého manévru a použití druhů vojsk;

maskování tj. zastírání a klamání k tomu vytváří ty nejvýhodnější podmínky.

V dřívějším pojetí místa, úlohy a cílů operačního maskování v operaci frontu byly za hlavní objekty operačního maskování a tedy i klamání považovány především vševojenské útvary a svazky a jejich přesuny. Všestranná motorizace a mechanizace vojsk, jejich vybavení speciální rozměrnou technikou, možnost použití ZHN, jakož i zvyšující se rozlišovací schopnosti technických průzkumných prostředků si vynucují potřebu přehodnotit prostorové objekty (cíle) co do jejich důležitosti a významu.

Určující vliv v současné době mají zejména prostředky raketového vojska, na něž bude soustředěn oboustranný zájem průzkumu. Snahou bude proto vždy a za všech okolností maximálně skrýt vlastní prostředky a ničít nepřátelské raketové jaderné nosiče (včetně letectva). Tyto prostředky, podchycení jejich demaskujících příznaků v různých fázích činnosti a

z toho vyplývající nutnost prvořadého maskování, budou logicky i prvořadým a hlavním předmětem zájmu i z hlediska operačního maskování.

Význam operačního maskování narůstá s významem průzkumu a obě opatření se vzájemně ovlivňují. Příčný vztah mezi nimi můžeme vyjádřit tak, že maskujeme to, co může průzkum odhalovat na základě demaskujících příznaků. Demaskujícími příznaky nazýváme soubor vlastností a průvodních jevů předmětů (objektů), vojsk a jejich činnosti, které v daných podmínkách terénu umožňují (usnadňují) průzkumu zjišťovat přítomnost vojenských cílů, rozpoznávat či rozlišovat jejich význam a stav.

Je-li maskování namířeno proti průzkumu, je nutné s ohledem na soudobé požadavky komplexnosti průzkumu zvážit:

- který druh průzkumu můžeme očekávat, tj. jak a čím nás může protivník odhalovat;

- jak bude průzkum v konkrétních podmínkách uskutečňován;

- jaké tendence musíme sledovat ve vývoji průzkumných prostředků.

Těžiště průzkumu se výrazně přenáší do větší operační hloubky; zkracují se lhůty jeho vedení, rozšiřují se způsoby získávání zpráv, které by nebyly závislé na světelných a atmosférických podmínkách, jakož i na vzdálenosti od protivníka. Průzkumné informace získáváme ze země, ze vzduchu či z kosmického prostoru. Tak např. družice DISCOVERER je určena k fotografickému a radiotechnickému průzkumu s rozlišovací schopností 30–50 m, což dovoluje orientační průzkum jako podklad dalšího doplňujícího fotografického průzkumu družicemi SAMOS. Jejich rozlišovací schopnost (lineární délka objektu na zemi) je podstatně vyšší a pohybuje se údajně od 5–10 m, u družice SAMOS typu E-7 dokonce 1,5–2 m. Vyhodnocení snímků variant SAMOS umožňuje ur-

čovat objekty operačního významu, letouny na letištích, rozměrnou bojovou a speciální techniku apod. Družice typu FERRET jsou určeny k radio-technickému průzkumu.

Velká rozlišovací schopnost optických a elektronických zařízení spolu se zvyš

myslu, cílech, přípravě a době operace a tak svěst jeho průzkum, jakož i ničivé údery na klamná opatření.

Vojska budou plnit zpravidla dvojí úkol operačního maskování

— **jednak uskutečňovat opatření výhradně podle plánu operačního maskování.** (Centrální plánování vyloučí shodné umístění klamných a skutečných objektů ve stejném prostoru, což je rovněž jeden z důvodů, proč plán operačního maskování musí být sladěn a vycházet z plánu operace a nesmí být sestavován jen samostatně bez přihlédnutí k potřebám operace, k jejímuž úspěšnému uskutečnění má sloužit);

— **jednak opatření taktického maskování vyplývající z vlastní potřeby ochrany vojsk.**

(Opatření taktického maskování jsou vojska povinna realizovat nepřetržitě a měla by být reglementární povinností jednotlivce, osádky, obsluhy, jednotky, útvaru a svazku — klamná opatření budou zde mít omezený, místní charakter).

Úkoly operačního maskování můžeme rozdělit na

— **přímé zastírání objektů operačního významu;**

— **klamná opatření všeho druhu,** jejichž význam k celkovému charakteru vševojskových operací narůstá.

Předmětem operačního maskování budou rozhodující především prostředky jaderného napadení.

Přímé zastírání objektů operačního významu je v podstatě založeno na zásadách vševojskového maskování v širším operačním měřítku. Opatření přímého zastírání uskutečňují ve většině případů vojska sama. Základní povinnosti velitelů z hlediska maskování vytyčují naše řády. Starost o odbornou náplň těchto povinností, zabezpečení jejich proniknutí do vojsk, řešení

jeho bojové činnosti, který plní v případě a v průběhu operace jak jednotky raketového vojska, tak ženijní (maskovací) jednotky, přidělené nebo organicky začleněné do útvarů taktických a operačně taktických raket. Důležitost a nutnost maskování je dána tím, že ve srovnání s ostatními druhy vojsk má výrazné demaskující příznaky, vyplývající z funkce a činnosti odpalovacích zařízení. Vzhledovým příznakem je rozměr a tvar střel (ve spojení s odpalovacím zařízením nebo při jejich umístění na podvalnicích, pokud nejsou maskovány), odhalitelný zejména za přesunu a v prostorech bojového rozmístění. V pásmu činnosti vojsk bude protivník vyhledávat a ničit především tyto prostředky. S tím souvisí nutnost řešit lehké normované rychlostavné prostředky zastírání a tvůrčím způsobem přistupovat k maskování raketového vojska zejména za přesunu. Příznaky, které mohou přispět k odhalení můžeme předvídat; tomu napomáhá způsob rozmisťování, metody zastírání, různá speciální technika, ženijní úpravy terénu mechanizačními prostředky a činnost vyplývající z technického či provozního zabezpečení. Vedle tvarové typičnosti odpalovacích zařízení a raket to budou zejména polohové závislosti, kdy protivník z nepatrných náznaků bude rekonstruovat druh zařízení nebo fázi činnosti a možnosti použití.

Nepřítel bude zpravidla zjišťovat demaskující příznaky:

1. v prostorech bojového rozmístění mimo boj,

2. při zásobování raketami a zabezpečování jejich technické přípravy,

3. za pochodu a při přemísťování raketových svazků, útvarů a jednotek v průběhu operace.

ad 1. Fáze přesunu raketových prostředků končí zaujetím prostorů

bojového rozmístění (PBR). Tyto určujeme mimo prostory zaujímané ostatními druhy vojsk, mimo hlavní komunikace a výrazné terénní orientační body. Musí umožnit

ním, palebném postavení, na VS, u technických jednotek a na stanovištích povětrnostních jednotek;

— příznaky **vzniklé v záložních** (klamných) PBR, kde jejich rozsah bude záviset na časových možnostech (zámyslu a cílech klamných činností).

Základní postavení je určeno ke skrytému rozmístění odpalovacích zařízení v době, kdy neplní palebný úkol. Odpalovací zařízení zde může být s raketou či bez ní s možností z něho plnit palebný úkol v případě, že přesun odpalovacího zařízení s raketou do palebného postavení není možný. Jinak odpalovací zařízení s úplnou raketou zajišťují do palebného postavení, odkud je raketa v šikmé či svislé poloze odpálena. Časové rozmezí přesunu na vzdálenost 2—3 km, při kterém je střela umístěna na odpalovacím zařízení je krátké, takže za předpokladu dobrého maskovací jsou vzhledově demaskující příznaky náhodné. **V palebných postaveních** (pro raketovou baterii se určují 2—3 palebná postavení) budou příznaky totožné a vznikají

— při ženijní úpravě terénu, topografické a geodetické přípravě, v postavení pomocných vozidel a přímého zajištění;

— při protipožární ochraně tj. při odstraňování suché trávy, porostu, sena atp.; u taktických raket je to kužel o délce asi do 80 m za střelou, uloženou v šikmé poloze na odpalovacím zařízení;

— po zaujetí palebného postavení, zejména u operačně taktických raket (při pohotovosti č. 2), kdy raketa i s kolébkou je ve svislé poloze; u pohotovostní baterie to může být doba 10 i

vlastností terénu a technických způsobů maskování v různých kombinacích. V těch případech, kdy terénní podmínky a bojová situace nedovolí realizovat všechna maskovací opatření a rozsah demaskujících příznaků bude značný, je nutné zaměřit se na maskování těch charakteristických objektů raketového vojska, aby bylo ztíženo jejich rozpoznávání a určení nepřátelským průzkumem co do příslušnosti jako možný skupinový či prostorový cíl. Rozptýlení jednotek a útvarů raketového vojska, přednostní volba terénu a neustálá maskovací činnost pak může snížit výskyt demaskujících příznaků ve větším rozsahu. Důraz při zastírání je nutné položit na maskování speciální techniky. V PBR taktických raket je nutné uvažovat i opatření protiradiolokačního maskování vůči pozemnímu radiolokačnímu průzkumu nepřítele. V PBR organizujeme a vyčleňujeme z ženíjných a zajišťovacích jednotek pořádkové hlídky s cílem kontrolovat dodržování maskovací kázně, omezit pohyb bojové a speciální techniky, používání světel a zatemnění, zabránit hromadění osob a vylepšovat maskovací opatření všeho druhu.

ad 2. Přesun raket kolovým transportérem uskutečňujeme na vzdálenost 150 až 450 km na speciálních přepravnících, které jsou vzhledově, tvarově a rozměrově specifické a typické vzhledem k ostatní vojenské technice.

K odhalení může dojít:

a) při přejímání raket od prtz u raketových technických jednotek, kde rakety překládá jeřáb z přepravníku na odpalovací zařízení (doba příjmu asi 30 minut) a kdy je různ

cest na minimální poloměr zatáček, zejména v porostlém terénu, dále to budou různé terénní úpravy, v sou-
těškách, na náspech či v okopecích, ze-
silování mostů a propustí, jakož i zpev-
ňování málo únosného terénu. Před-
cházet vzniku demaskujících přízna-
ků na přesunu vyžaduje předvídat
možnosti a zvláštní maskovací opatře-
ní ke krytí raketové techniky při za-
stávkách v otevřeném terénu, na pře-
chodech přes vodní toky apod., kde
v žádném případě nesmí dojít k za-
stavení a nahromadění této techniky.
Pro operačně taktické rakety z důvo-
dů utajení možného směru jejich po-
užití, jakož i ke snížení zranitelnosti
na přechodech, by měla být zřizována
na středních a širokých řekách sa-
mostatná přepraviště (přívozová ze
souprav PMS, či samohybných soulo-
dí). Je výhodné použít zejména samo-
hybná soulodí, která byla použita
k přechodu tankových útvarů divizí
1. sledu — u břehu dokonale masko-
vaná s tím, že jich bude později vy-
užito k přechodu útvarů raketového
vojska. Pochod raketových svazků,
útvary a jednotek se uskutečňuje dle
konkrétní situace po samostatných
nebo společných osách, samostatně
nebo v sestavě vševojskových proudů
buď s raketami nebo bez nich. Prů-
zkum může zjišťovat

- různorodou

Metody snížení nápadnosti speciálních zařízení používáme tam, kde vlastní objekt nemůžeme úplně nebo částečně skrýt. Podstata je v tom, že zamaskované objekty umísťujeme v terénu tak, že dochází k znenápadnění odpalovacího zařízení s raketou při umístění v blízkosti vyšších stromů, či jiných objektů (tovární komíny), zakrývajících či rušících vzhledový demaskující příznak, zejména tvar a vržené stíny operačně taktických raket v hotovostní poloze do okamžiku jejich odpálení.

Nemůžeme-li použít žádnou z předchozích metod přecházíme zejména za přesunu na **změnu vnějších forem** techniky, abychom ztížili protivníkovi odhalit pravý účel objektu. Toho dosáhneme dáváme-li nadstavbami ze sklolaminátu, plachtoviny či jiných materiálů speciální technice vzhled méně důležitého, pro průzkum celkem bezvýznamného objektu („maska-maketa“). Tak např. můžeme vtisknout mobilnímu odpalovacímu zařízení nebo vleku s podvalníkem s raketami vzhled jiného druhu či určení. Minimální opatření, které se běžně používá za přesunu je překrytí ochrannou plachtou a deformace tvaru odřezaným rostlinstvem.

Klamná opatření jsou nejefektivnější způsob maskování v operačním měřítku. Hlavním prostředkem kl